

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 3. Vtrùm unicus gravis Doctor possit sibi opinionem probabilem
efficere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

sticos, ita exarsisse, cum in vero, & legitimo sensu juxta superius dicta, eos exponere potuisset. Præterquam quod, ut non nemo bene notavit; si intercurrant in praxi novæ circumstantiæ, quæ non fuerunt consideratæ speculative, alius casus in speculatione proponitur, & alius exercetur in praxi. Variato autem casu, quid mirum sententias discordare, sicut & invariato non discrepare; cum probabilitas, quæ est in praxi, sit eademmet numero probabilitas, quæ est in speculatione, omnibus circumstantiis consideratis, ut concedit ipse Baronius verbis ex illo datis, num 2. Qua solum ratione, ab opinione speculative probabilis, ad practicè probabilem, consecutionem necessariam Doctores citati nos edocent, quibus ipse dissentire non potest.

Q V Æ S T I O III.

Utrum unicus gravis Doctor possit sibi opinionem probabilem efficere?

I. **P**ars affirmativa omnino tenenda videtur, si vir doctus sit, & prudens, & in Theologia morali, nō parum versatus, qui proinde principia ab auctoritate, & à ratione, pro contraria, & communē sententiā adducta, expendere, & argumenta probabiliter dissolvere possit. Ratio est, quia eorum, quæ ad mores pertinent, & nec Ecclesiæ definitione, vel traditione, nec aliquo decreto Pontificio nobis constar, ratione naturali veritas adquirenda est. Ergo si vir doctus nova in aliquâ ab aliis non excogitatam adeo efficacem invenerit, ut in assensum determinatum partis contrariæ vehementer ferat, ex ejusque videretur solutionem congruam, & probabilem argumentis contrariæ adhibeat, quibus nulla ductus novitas affectatione, nec vanæ gloriæ appetitu, suam sententiam probabiliorē contrariæ censeat, non est, cur illam, sicut & alias quæ inter Doctores probatæ auctoritatis probabiliores communiter habentur, licet, & laudabiliter sequi non possit. Itemque similiter dicendum, si ratio, cui communis sententia innititur, & quæ aditum probabilitati contrariæ, usque modo præcludebat, ad trutinā ab uno viro docto vocata minoris ponderis inveniat; eo quod à magno aliquo Doctore primo excogitata, ab aliis, qui in ejus verba jurarunt, subscripserunt; & ex eisdem fundamentis, & motivis, quasi veritatem inconcussam potius supposuerunt, quam probant. Si ergo Doctor alius, omnibus expensis, probabilis tantum fundamento contrariam, & communem sententiam innixam invenerit, rectè poterit, contra omnes, qui præcesserunt, opinionem propriam probabiliorē, aut saltem probabilem judicare, & ad praxim deducere.

II. Urgetur, quia nisi temerè, dici non potest; plures opiniones novas, quas D. Thom. contra omnes, qui ipsum præcesserunt scriptores, invenit, non fuisse ipsi sufficienter probabiles, ut ad praxim reducere possit. Et similiter, quas D. Bonav. quas Scot. quas Cajetan. & alii viri Doctissimi validis rationibus comprobant, & ut probabiliores in Scholas induxerunt.

3. Confirmatur, quia si ab his, & similibus Doctoribus, & Theologiæ morali magistris, de

novo à se inventæ opiniones tales censerentur, ut ipsi absque lethali non possent illas (quæ, per se, abique gravissimo scandali peccato, alioquin excusasse, nec consiluisse, minisque typis mandasse, utpote occasione spiritualis ruinæ illis prætextu. Est ergo evidens, virum doctum, prudentem, & in Theologia morali versatum, posse post diligentem contrariæ, & communis sententiæ fundamentorum discussionem, novam, & singularem sententiam contra omnes probabilem practicè libere, & juxta illam consilium præbere. Alias nullatenus, opiniones modo antiquæ, novæ fuissent, aut ejus inventores graviter in eorum evulgatione peccassent, donec aliorum consensum accessissent; quod dici non potest, necesse enim est aliquem sine ulla in opinionem incidisse. Nec mirum, quod opinionem novam non raro prodeant ab aliis Doctoribus non excogitata; ut ait M. Bannez 2.2. quæst. 2. art. 5. dub. 4. §. ad argum. (Ad primum, quod erat ex auctoritate Doctorum. Respondetur, quod in rebus moralibus obscuris, & difficillimis decidendis, non mirum est, si alicui viro docto sese offerat aliqua nova ratio, ut opinetur contra communem sententiam, merito, & non temerariè, & isto modo sunt introductæ plurimæ opiniones contrariæ aliis, quæ solebant esse communes.)

4. Probatur secundo. Quia doctrinæ moralis, etiam ab omnibus Doctoribus unanimi consensu conditæ, non sunt evidentes (licet suis defensorum quandoque tales appareant) plerumque enim probabiliores tantum sunt; quæ tamen ut indubitata supponuntur propter rerum ineventiam, & imbecillitatem. Ergo vir doctus in Theologia Scholastica, & morali maxime versatus, inventiam hanc cognoscere poterit, & contrariæ sententiæ probabilitatem ostendere. Præcipue, quæ ut ait Glossa in cap. ad nostram, de consuetudine, rationem revelatur nūmori, quod major nescit, & ut ait Quiljet, 2.2. quæst. 141. art. 4. §. ad primum, (male cum humano ingenio actum esset, si nescire possemus, nisi quod Aristoteles dixit.) Et bene quidem, nam ut scripsit Quintilianus lib. 10. institutionis Oratorum cap. 20.) Pigrum est ingenii contentum esse his, quæ ab aliis inventa sunt. Quid futurum erat temporibus illis, qui sine exemplo fuerunt? Denique probat M. Joannes Martinez de Prado, quia probabilis opinionum intrinseca, nulla præ humana Doctorum auctoritate tolli potest, eo quod vel pro se habitationem probabilem, vel textum, ex quo probabiliter inferitur, ideoque dum nil in contrarium indicium: (Nec evidens, inquit, adducatur ratio, quæ convincat esse falsam, semper manet probabilis.) Sæpè autem contingit, opinioni ab uno solo Doctore assertæ omnia hæc convenire. Non ergo est probabilitas negari illi debeat. Ideo hanc sententiam communem esse credo Doctorum. Quæ sequuntur Vazquez 1.2. disp. 62. cap. 2. M. Joann. de Thom. 1.2. disp. 18. art. 3. §. si vero. Mag. Serra quæst. 1. art. 6. lib. 4. §. Si querat. Mag. Joann. Martinez de Prado tom. 1. quæst. moral. cap. 1. quæst. 2. §. 3. & plures apud illum.